

PENELOPE LIVELY

MOON TIGER

Traducció de Josefina Caball

Barcelona

Títol original: *Moon Tiger*

© Penelope Lively, 1987

Primera edició: juny del 2021

© de la traducció: Josefina Caball Guerrero, 2021

© d'aquesta edició: L'Altra Editorial

Gran Via de les Corts Catalanes, 628, àtic 2a

08007 Barcelona

www.laltraeditorial.cat

Impressió: Romanyà Valls

Maquetació: EdicTal

DIPÒSIT LEGAL: B. 4.425-2021

ISBN: 978-84-122546-8-6

Qualsevol forma de reproducció, distribució,
comunicació pública o transformació d'aquesta obra
requereix l'autorització prèvia i per escrit de L'Altra.

Tots els drets reservats.

—He començat a escriure una història del món —diu la Claudia. La infermera atura les mans uns instants i abaixa la mirada cap a aquesta dona vella, aquesta dona vella i malalta.

—Caram, déu-n’hi-do! —diu—. No s’hi posa per poc, oi?

Tot seguit torna a centrar-se en la feina: estira els llençols, els plega cap endins i els allisa...

—Pugi una mica, reina; això mateix... Després li portarem una tassa de te.

Una història del món. Per deixar-ho tot ben tancat. Sí, i tant... prou d’estudis minuciosos sobre Napoleó, Tito, la batalla d’Edgehill, Hernán Cortés... Les obres, aquesta vegada. Tot el recorregut triomfant, homicida i imparable, des del fang fins als estels, universal i particular, la vostra història i la meva. Estic preparada, crec; sempre m’he caracteritzat per l’eclecticisme. Això és el que han dit de mi, encara que amb unes altres paraules. Alguns parlaven de l’ambició i fins i tot de la imprudència de Claudia Hampton: els enemics. D’altres, de l’abast conceptual valent de la senyoreta Hampton: els amics.

Una història del món, sí. I de passada, la meva. La vida i l’època de la Claudia H. El bocí del segle xx al qual he estat encadenada, per força o de grat, vulguis o no vulguis. Meditaré sobre mi dins del meu context: tot i res. La història del món segons la Claudia: realitat i ficció; mite i fets, imatges i documents.

—Era algú important? —pregunta la infermera. Les sabates li grinyolen sobre el terra polit, les del metge cruixen.— Vull dir que se li acudeixen unes coses...

El metge dona un cop d'ull a les notes i diu que sí, que la dona deu haver estat algú important, que segons sembla ha escrit llibres i articles de diari i... va viure a l'Orient Mitjà en algun moment... tifus, malària..., no s'ha casat (un avortament i un part; ho veu a les notes però no ho diu)... sí, el seu historial fa pensar que devia ser algú important.

Hi ha molta gent que trobaria que correlacionar la meua vida amb la història del món és un gest d'arrogància típic de mi. M'és igual. També tinc els meus seguidors, jo. Els meus lectors coneixen la història, esclar. En coneixen els trets generals. Saben com va. N'ometré el fil narratiu. Hi aportaré detalls; hi donaré vida i color, hi afegiré els crits i la retòrica. No hi estalviaré res, i tant que no! No sé, però, si ha de ser una història lineal o no. Sempre he pensat que una perspectiva calidoscòpica podria ser una heretgia interessant. Sacsejar el cilindre i veure què en surt. Les cronologies em treuen de polleguera. No hi tinc pas cap ordre cronològic, jo, dins del cap. Soc feta de moltes Claudias que giravolten, s'ajunten i se separen com les espurnes del sol sobre l'aigua. Les cartes que m'han tocat es barregen i es tornen a barrejar sense parar; no hi ha cap seqüència, tot passa alhora. Tinc entès que els aparells de les noves tecnologies funcionen d'una manera semblant: emmagatzemen tot el coneixement, que després es pot obtenir pitjant una tecla. En teoria, semblen més eficients. Algunes de les meves tecles no funcionen; d'altres demanen contrasenyes, codis, seqüències aleatòries de desbloqueig. El passat col·lectiu, curiosament, ens proporciona tot això. És propietat pública, però també profundament privada. Tots ens el mirem de maneres diferents. Els meus victorians no són els mateixos que els vostres. El meu

segle xvii no és el mateix que el vostre. La veu de John Aubrey, de Darwin o de qui vulgueu, a mi, em parla en un to i a vosaltres, en un altre. Els senyals del meu passat provenen del passat heretat. La vida dels altres s'introdueix en la meua: jo, la meua persona, Claudia H.

Egocèntrica? Potser sí. Que no ho som tots? Per què ha de ser una acusació? Quan era petita, ho era, una acusació. Em consideraven una nena difícil. De fet, la paraula que de vegades feien servir era *impossible*. A mi no em semblava que ho fos gens; la mare i la mainadera sí que ho eren, d'impossibles, amb les seves imposicions i les seves advertències, la seva obsessió pel púding de llet i pels cabells rinxolats i el terror que sentien per tot el que tenia d'incitador el món natural: els arbres alts, l'aigua fonda i el tacte de l'herba molla als peus nus; l'encís del fang, la neu i el foc. Sempre tenia moltes ganes, em moria de ganes d'enfilar-me ben amunt i anar més de pressa i més lluny. Elles m'advertien; jo desobeïa.

En Gordon també. El meu germà Gordon. Érem pastats, ell i jo.

Els meus orígens; l'origen de l'univers. Des del fang als estels, he dit. Així doncs... el brou primigeni. Ara bé, com que no he estat mai una historiadora convencional ni una cronista arquetípica com aquella dona seca i eixuta que em va fer classes sobre el papat, a Oxford, fa segles, com que se'm coneix per la meua línia inconformista i com que he fet enfadar un bon grapat de col·legues, segur que n'escandalitzarem més d'un. Potser ho podria explicar des del punt de vista del brou? El narrador serà un d'aquells crustacis peluts que suraven a la deriva? O potser un ammonit? Sí, un ammonit, crec. Un ammonit amb sentit del destí. Un portaveu dels mars onejants del Juràssic que expliqui el que va passar.

Però en aquest punt, el calidoscopi es mou. Per a mi, tan sols un canvi en la composició de les peces separa el Paleolític del

segle XIX, el primer segle que el va observar d'una manera eficaç, que el va descobrir en el terra que trepitjaven. Qui no se sent atret per aquelles figures majestuosos amb barba i patilles que, massa mudades, caminaven per platges i turons reflexionant sobre les immensitats? Pobre Philip Gosse, Hugh Miller i Lyell, o el mateix Darwin, tan equivocats. Sembla que hi ha una afinitat natural entre les levites i les barbes i les ressonàncies de les roques: Mesozoic i Triàsic, oòlit i Lias, Cornbrash i arena verda.

Però en Gordon i jo, d'onze i deu anys, no havíem sentit parlar mai de Darwin; el nostre concepte del temps era personal i semàntic (l'hora del te, l'hora de sopar, l'última vegada, temps perdut); el nostre interès per l'*Asteroceras* i pel *Primocroceras* es basava en un afany acaparador i competitiu. Per arribar abans que en Gordon a un estrat de fang del Juràssic d'aspecte interessant, aquell dia de 1920 que vam anar a la platja de Charmouth, jo estava disposada a fer miques cent cinquanta milions d'anys amb el meu martell nou i lluent i, si calia, a trencar-me el braç o la cama deixant-me anar per una secció vertical de Lias Blau.

La Claudia s'enfila una mica més fins a un altre relleix relliscós del penya-segat i, ajupida a la gatzoneta, es posa a mirar els fragments blau gris de roca del voltant buscant-hi amb desfici els seductors cargols i espirals nervades i, de sobte, salta cap endavant i fa un xiulet triomfal: un ammonit gairebé sencer. La platja queda sota seu, molt lluny; li arriben els xiscles aguts, els lladrucs, els crits ben clars i alts, però semblen d'un altre món, insignificant.

I durant tota l'estona observa de reüll en Gordon, que encara s'ha enfilat més amunt i clava copets a un aflorament. Para de picar i la Claudia veu que examina alguna cosa. Què ha trobat? La sospita i la rivalitat la consumeixen. Passa de quatre grapes entre petits arbusts fins a un relleix.